

csakis havi előleges részletekben kapja, holott a lakbért nekik negyedévenként kell előre fizetniük. Az ebből származó hátrányokra való tekintettel kívánatosnak tartanánk, hogy a vármegyékkel illető állami dotációnak azt a részét, mely a lakbérilletményekre esik, a vármegyéknek évenként előre szolgáltatassák ki s a vármegyék is kötelezzék arra, hogy alkalmazottjaiknak évenként előre fizessék a lakbért. A belügyminiszter kijelentette, hogy hozzájárul ahhoz, miként a vármegyék alkalmazottjaiknak jövőre évenként adassék ki előleges részletekben a lakbérilletmény.

A fertőző betegségekről és járványaikról.

Írta: Dr. Thim József.
(Folytatás.)

Hogyan hatnak a mikrobák az élő szervezetre? — Oly kérdés, melyre sokan kíváncsiak. Azelőtt azt hitték, hogy maga a microba ártalmas, az újabb kutatások azonban felderítették, hogy a mikrobák anyagcseréjük folytán vegyi mérgező hatású anyagokat termelnek s hogy ilyenek minden rothadással képződnek. Ez utóbbi mérgeket általában ptomainoknak nevezik, míg a patogén mikrobák vegyi termékeit — tehát tisztán az emberre veszélyes mérgeket — újabban megkülönböztetésül toxinoknak hívjuk. Sikertült is ilyen mérgeket tisztán izolálni és oltás útján az illető betegség tüneteit a kísérleti állaton előidézni.

Nem is kételkedünk rajta, hogy ezen mérgek átalakíthatják az emberi szervezet életani viszonyait, mert csakis így értelmezhető, hogy valamely átalított pl. himlőfertőzés után az illető egyén immunis újabb hasonló fertőzés ellen. A mi kiváló tudósunk Fodor és Nutall már korábban mutatták ki, hogy a vér, illetve savója a bakteriumokat megöli, azaz hogy a vér hig alkatrészeiben foglaltatik az ellenmérgek, tehát vegyi processzus öli meg őket. Ezzel szemben Metschnikoff — aki a legutóbbi budapesti nemzetközi egészségügyi kongresszuson is újabban fejtegette ki nézeteit — azt állítja, hogy nem a vér hig elemeiben foglalt mérgek, hanem bizonyos sejtek — phagocytáknak nevezte el — falják fel az egyes bakteriumokat. Egyébiránt akár a vér morfológiai képződményei, akár a savóban foglalt vegyi anyagok ölik meg a mikrobákat, annyi tény, hogy a vér tönkreteszi őket, sőt átalított fertőzés után újabb átalakulás által az illető gazdát újabb fertőzés ellen immunissá is teszi.

S ezzel elértünk volna a modern orvosi tudomány egyik legnagyobb felfedezéséhez.

A fertőző betegségeknél a mikrobák vagy a vérbe és így az egész szervezetbe hatolnak, vagy csak egy helyen maradnak. Így például a vérmérgezésnél, lépfenénél a mikrobák minden véredényben fellelhetők és az általuk termelt toxin-mérgek direkt ölik meg az embert; a koleránál és a diftériánál azonban a mikrobák csak a bélben, illetve torokban fordulnak elő, a vérkeringésbe nem jutnak, hanem csak a toxinok szívódnak fel a szervezetbe és ezek mérgezik meg a gazdát. Ezeket a toxinokat tanulmányozták a német Behring és a japáni Kitazakot és a következő nagy horderejű törvényt állapították meg: ha valamely fertőző betegség ellen mesterségesen immunizált állat vagy ember vérével vagy savójával oltott állatok és a betegség ellen immunissá tenni. E téren serényen folytak a kísérletek és mi mindennap várhatjuk az újabb felfedezéseket.

Ezen gyönyörű felfedezések után az egyes fertőző betegségek gyógyításának kérdése akut stádiumba jutott. Míg az immunizáláshoz kevesebb savó elég, addig a kitört fertőzés leküzdésére sokkal nagyobb mennyiség kell.

Ezt a savót úgy állítják elő, hogy egy lovat fokozott mikroba kultúrából oltogatnak, míg végre kevés mennyiségű tiszta virulens anyagot hoznak a vérbe. Ha difteria ellenes szert akarunk, természetesen difteria kultúrákat használunk. Ezen oltások után az illető állat bizonyos reakció lép fel, mely után a vére mindinkább immunizálódni kezd. Mikor a kívánt fokot elértük, a lóól megengedhető mennyiségű vért kibocsátunk, a savót elválasztjuk — melyben az ellenmérgek foglaltatik — és kész a szérum, a vérsavó.

Miből áll és hogyan produkálódik az ellenmérgek az emberi, illetve állati szervezetben, ma még nem tudjuk, noha a toxint megsemmisítő anyagot meg tudjuk kapni. Csak idő kérdése tehát ezen gyógy módoknak az összes fertőző betegségnél való általánosítása.

Ujabb vívmánya ez az emberi észnek, mely szembe száll az életküzdelemben ellenségeivel, hogy legyőzze őket, nem nyers fizikai erővel, hanem ésszel.

II. Az egyes fertőző betegségekről.

A fertőző betegségek száma nem oly nagy, mint azt sokan gondolják. Tudjuk, hogy minden egyes fertőző betegséget mikrobák okoznak s hogy minden mikroba-faj külön kóralaku betegséget idéz elő.

A legismertebb és sokáig nagyon féltett fertőző betegség a himlő, melyről tudjuk, hogy felette ragályos. A fertőzés okozó mikrobát még nem sikerült felfedezni; a ragályos anyag főleg a beteg himlőhólygaiban van, a gyenyben. Légzés és a legtrikább esetekben oltás útján jut belénk.

Ismerték már a legrégebbi korban; ugy látszik Indiában és Közép-Afrikában keletkezett, míg Ausztrália egyes részei még ma is mentesek. Az egyes évszázadokban a himlőjárványok egyes országok lakóinak egyharmadát is elölték. Kínában pedig Kr. e. a 12. században lépett fel; Európában pedig a Kr. u. 10. század körül. A himlőjárványok a jelen századig folyton szedték áldozataikat, míg végre az általános kötelező himlőoltás elejüket vette. Az oltást már a kínaiak és indiaiak gyakorolták, úgy hogy himlőanyagba mártott szövetszöveteket raktak rá az egyes helyeken megsebzett bőrre, mire az oltottan a himlő enyhebben kiütött; aki pedig egyszer himlőt állott át, majdnem egész életére immunissá lón. Később Jenner Eduard (1796.) angol orvos himlőbeteg állatok gyenytszőiből vett anyaggal oltott, úgy hogy azóta csak ezen és tisztán veszélytelen módot használjuk immunizálásul.

A himlő ma is szörványosan sokhelyütt lép fel. Indiában negyven millió lakosra 1866-ban 140,000 himlős beteg jutott. Jeleleg már úrszólóval minden országban a kötelező védőoltást fogadták el és az elért eredmények bámulatosak, amint a következő adatok is mutatják, egy millió meghalt embert véve számításonk alapjául:

	Oltás előtt volt	Oltás után
Alsó-Ausztriában	2484	340
Brandenburgban	2181	181
Berlinben	3442	176
Szileziában	5812	198
1889. évben pedig 100,000 lakos után himlősben elhalt:		
Németországban	0.46%	
Angliában	2.72%	
Franciaországban	36.77%	
Ausztriában	41.93%	
Magyarországban	101.58%	
1894-ben pedig	25.00%	

Hazánkban Bene Ferenc tanár és Streit János budapesti orvosok oltottak először; Cseh-Szombat Sámuel pedig 1793—1825-ig 6785 embert oltott be. A jelen század második felében legveszélyesebben lépett fel a himlő 1867-ben és 1871—73 között. Budapestzen ekkor 1372 ember halt meg benne; az 1876. XIV. törvény cikk már kötelezőleg mondja ki a védőoltást és ennek folytán az 1894. évben összesen 705 halt meg himlőben, míg 1886-ban 2477-en.

(Folyt. köv.)

A nőgyelet bálja.

A zombori magyar nőgyelet a jótékonyaság gyakorlásába sohasem fárad bele. Az egyelet nemesszű

dent feláldoztam, ami kedves volt előttem. Mindent elvesztettem, hogy magát megnyerjem és maga így élt vissza az én ösztöne, becsületes szerelmemmel... Öljön meg! Jó lesz az nekem. Legalább nem szenvedek többet...

A leány térdre esett előtte és összekulesolva kezeit, könyörgött hozzá:

— Oh, bocsáss meg, ne hagyj el! Én szeretlek tégedet. Hisz az utóbbi időben ezt érezned kellett. Bűnös vagyok, tudom. De megbántam bűnömöt és vezekelni akartam érte. Azért tartogattam a naplómat is, hogy majdan, ha felesleges leszek és odaadó hűségemmel megszilárdított szerelmedet, mindent bevalljak neked. Előbb is bevallottam volna, de féltem, hogy elhagysz. Bocsáss meg és ne hagyj el. Hiszen te oly nemes, oly jó vagy. Te nem akarod, hogy én elmaradva tőled, teljesen elbukjak. Hiszen én már a tiéd vagyok...

Az ifju iszonyu dübre fakadt.
— Igen, tudom. Ugyesen fontál be. Tudtad, hogy ürdögi bájjal varázskörönek senki sem állhat ellen s engem belé vontál. Elbukhattál, hogy el ne hagyassalak. Csalódtál. Gyenge voltam, viseltem volna is a következményeit, de te feloldottál. Nem veszek feleségül, mert nem érdemled meg. Nem adom oda nekem legdrágább kincsemet, a miért eheztem, kinlódtam: becsületes jó nevetem, mert szerelmedet, becsületet nem várhatnál tőlem soha többé...

— Te nem fogod megszegni szavadat, — zokogta a leány — mert ha én becsületes, aljas is vagyok, te jó és becsületes vagy... Ha nem veszel el szerelemből, megteszed irgalomból, ha nem becsülhetsz, szánni fogsz. Én jobban ismerlek tégedet.

Az ifju lehajította fejét és hallgatott.

Még nem régen is, mielőtt e szerencsétlen felfedezést tette, hogy majd myrtuszkoszorúval aranszöke fején, boldogságtól ragyogó szép arcával, főhéher selyem ruhában fog ott állni mellette Isten szent oltára előtt. Es tiszta szívvel, az ártatlanság érzetétől áthatva fogja elrebegni a pap kérdésére az igent. A násznép tolongó sokasága pedig biztató staffaget képez a szép ünne-

pélyhez. Még nem régen is gyönyörrel gondolt arra a napsugaras életre, melynek fénypontja az édes, szeretett leány lesz.

Mindenben csalódott. A leányon meglátszott a rajtakapott bűnös szégyenezete. Ő kedvtelenül, elfáslva egy terhes kötelesség sulyától indult a szertartásához.

A templom majdnem üres volt. Vasárnap délutánra tüzték ki az esküvőt, a mikor a nagy hideg miatt is mindenki inkább maradt otthon az ebéd utáni sziesztát élvezni a meleg szobában, semhogy egy bolondnak az esküvőjét végig nézze, a ki vakon rohan az örvénybe, a leány viszonyáról azzal a mássikkal már azelőtt is mindenki tudott, csak ő nem.

Bolond volt, tényleg bolond volt. S a míg a zokatoló vonat dübörgése alomba ringatta a feleségét, aki mellé egy kövér asszonyaság jutott (zónarendszer mellett ha szegény; ő kibámulva a hótól csillogó alföldi rónára, nézett a jövőbe. Egy sivár, vigasztalan élet vár reá. Becsületes idealizmusa nem engedé, hogy megszegje ígérését. Egész életét át hazudnia kell majd annak a szép szerelmes asszonynak, aki ő benne látja immár férjét, barátját, mindenét. Színlelni kell majd a viszonszerelmedet, hogy meg ne szomorítsa azt a szegényt, elhagyatott teremést, akivel szülői sohasem gondoltak és akit mocsárszéli virág gyánat tüztől keblére. Pályája félbe maradt. Szárnyaszegetten fog vergődni a boldogtalanság labirintjében. Semmi öröme sem lesz az életből. Legfeljebb az a gondolat nyugtathatja meg, hogy jövőjét, boldogságát feláldozta becsületének.

A szép asszony fölébredt és szerelmesen simult oldalához (a nő hamar feleli önbűneit) miközben boldogan rebegte:

— Ugy-e szeretsz, drágám, férjem?

— Igen, válaszolt ő halkán.

— Násznőnek vannak, sugta a mellette ülő szomszédjának irigyen a kövér asszony. A robogó vonat gyorsan száguldott tova. A mézes hetek megkezdődtek...

tagjai mindig, minden téren a legnagyobb buzgóságot fejtik ki, hogy gyarapíthassák azt a tőkét, a mely hivatta van a nyomort és szegénységet enyhíteni. Minden esztendőben felhasználják a farsangot is a tőke gyarapítására. Mulatságot rendeznek s így a közönséget abba a kellemes helyzetbe juttatják, hogy mulatva tehet mindenki jót s gyakorolhatja az irgalmasságot. Azt talán mondanunk sem kell, hogy a nőgyelet mulatságai és estélyei mindig a legnagyobb erkölcsi és anyagi sikert érik el; természetes dolog! Hisz aranyos és áldott kezű nők állanak a rendezés élén, a kiknek kedvesen csengő hívó szózatára hogyne sereglene össze a nagyközönség.

Szombaton, e hó 16-án is a mi nőgyeletünk invitálta meg a közönséget a „Vadászkürt” termeibe. Bal volt, valóságos bál; fényes bál, ritka nagysikerű bál!

A bál tudósítónak részletesen be kell számolnia az est élményeiről! El kell mondania, hogy esett, mint esett az a mulatság!? Soha könnyebb és nehezebb szerepe a bál tudósítónak nem volt, mint ez alkalommal! Soha könnyebb szerepe a tudósítónak nem volt azért, mert a sikerrel rövid pár szóval, a magasztalás és elismerés legnagyobb fokát kifejező szavakkal be lehet számolni; végtelenül nehezebb változik azonban ez a szerep akkor, ha arról a tündérlátványról akarna méltó szavakban és alakban írni, a melyet a díszes hölgykorszor, a hölgyeknek hájos mosolya, angyali kedélye és pompás toilletje varázoltak szeméink elé.

Nem is akarok a lehetetlennel megbirkózni, azért lát csak röviden elmondom, a mit a bálon jelentettek mindnyáján egyhangulag konstataáltak.

Nagyszámú, előkelő, díszes közönség volt jelen az estélyen. A jelen voltak a legfestelenebb és legkedélyesebb hangulatban járták a tancot; épen reggeli öt óra volt, — az öt órai harangzó már elhangzott, — a mikor a publikum haza indult, hogy a kellemesen eltöltött éjnek kedves emlékeivel térjen nyugalomra. Kedélyesebb, kedvesebb és fényesebb mulatságban még nem igen volt részünk, s a mi fő, olyan szép bokrétaban még sohasem láttuk együtt városunk szépeit, mint ez alkalommal. Bokrétaba emlittem; csakugyan gyönyörű bokréta volt is az; együtt látni anyai szépet, mindegyiket olyan pazar, pompás toilletben, bizony nem mindennapi dolog s bizony az ilyen ragyogó, szinte menybeli kép vetekszik a világ legpompásabb bokrétaival.

Ez a bál volt az idei farsangnak első számot tevő, nagyobb szabású mulatsága. A nőgyelet csak táncestélyt tervezett s bizony a terv nem sikerült, mert a táncfőzérke valóságos pazar fényű, pompás sikerű bállá ütötte ki magát. A városunkban a farsang alatt még rendezendő mulatságok mind így sikerülnek, akkor Carneval ugyancsak meg lehet elégedve.

Kedves kötelességet teljesítünk, a midőn a nőgyeletnek, de főleg a mulatság szűkebb körű rendezőségének a közönség nevében ösztöne elismerésünket nyilvánítjuk.

Ep ilyen kedves kötelességet teljesítünk akkor is, a midőn ide iktatjuk a díszes hölgykorszorú névsorát s zárójelk között röviden leírjuk a toilletteket is. Ott voltak:

Asszonyok: dr. Balogh Ernőné (fekete brokát rózsaszín tüllel), Baumann Nándorné (fekete selyem piquet), Bertolino Sándorné (sötét drap merveilleux), dr. Bruck Arminné (rózsaszín gazé arany flitter dísz), dr. Buday Pálné (rózsaszín merveilleux), Csarsch Sándorné (fekete ottoman), özv. Csibás Benőné (sarga duchesse brokát), dr. Czvetkovits Péterné (fekete tafet), dr. Daninger Ádámné (rózsa préselt gazé), Dömötör Pálné (szürke merveilleux), Falcione Antalné (fekete des. sura), Falcione Nándorné (krem des. tafet), Fehér Selyem (fekete des. sura), Fratriesevits Gizella (fekete selyem piquet), Fratriesevits Gizella (fekete selyem piquet), özv. Gallé Emilné (fekete merveilleux), Györgyvánszky Györgyné (szürke csikos tafet), Halm Ervinné (lila ottoman), özv. Klem Nándorné (fekete piquet selyem), özv. Klem Jusztinné (fekete piquet selyem), Kacsvinszky Kálmánné (fekete brokát), Kolhut Henrikné (fekete des. tafet), Kóris Eszter (fekete duchesse brokát arany himzés), Lánckor Antalné (fekete piquet selyem), Maximovits Szilárdné (rózsaszín chiné), Paul Kálmánné (fekete selyem bársony), özv. Reitter Nándorné (fekete selyem), Rottmayerné (szürke duchesse), özv. Rudits Mihályné (fekete merveilleux), dr. Sági Samuné (sarga chiné rózsákkal), Schwarz Sándorné (fehér merveilleux virággal), Szabó Lászlóné (rózsaszín brokát), Schlieszer Sándorné (fehér moire antique ezüst gaze-val), dr. Spitzer Mórné (fekete selyem bársony), dr. Szilágyi Mórné (szürke ottoman arany dísz), id. Thim Józsefné (sötét drap merveilleux), Trischler Ferencné (krem brokát), Városv Károlyné (tengerzöld brokát), Vértess Károlyné (szürke selyem virággal), Veszelovszky Károlyné (fekete tafet), Vuits Árszóné (fekete duchesse).

Leányok: Baumann Aranka (rózsaszín stikkelt batizst), Csarsch Irén (fehér gazé virágos dísz), Dömötör Irén (fehér raie batizst), Falcione Ilona (fehér batizst), Falcione Jolán (rózsaszín selyem), Fehér Vilma (fehér áttört batizst), Gallé Irén (fehér tafet desinirt), Györgyvánszky Giza (fehér pettyes gazé virággal), Halm Olga (fehér préselt gazé), Klem Vilma (fehér selyem tüllel, virággal), Klem Rózsika (krem gazé), Kepes Ada (fehér atlasz), Lánckor Irén (fehér selyem, fekete dísz), Michels Viola (rózsa sura), Paul Mariska (fehér pettyes gazé virággal), Rottmayer Steffe (rózsaszín gazé), Szakáll Margit (fehér tüllel virággal), Schaffer Juliska (sötétkék duchesz), Thim Karolin (világoskék préselt gazé), Vértess nővérek (rózsaszín merveilleux), Veszelovszky Aranka (rózsa batizst), Veszelovszky Mariska (krem tafet), Vuits Vukozsava (fehér dtschesse gazéval).

Az estélyen Hercenberger Sándor jól szervezett zenekara luzta a talp alá valót.

Ujdonságok.

Kinevezés. Brankovics György szerb patriárka Bogdanovics Lucian budai gör. keleti szerb püspök helyettes, eddigi protosyncell, archimandritává nevezte ki. A még fiatal új archimandrita bajai születésű.

Iparosok kitüntetése. Flaschl Dániel pyrotechnikust és Stepháni Ottó fényképészt, szabadkai iparosokat a londoni nemzetközi kiállításon nagy aranyéremmel, érdemkeresztéval és kiállítási okmányokkal tüntették ki. — A kiállítás igazgatósága az aranyérmeket, érdemkeresztet és okmányokat kézbesítés végett megküldötte Szabadka város polgármesterének.

Káro
bri
minos
ki és
tézle

Lászl
Holecz
minis
szívac
Kápiá
Garát
Gózon
sz. De
gye k
kítide

kir. t

vasut
az or
Majsa
lado
nyosk
sztkés
financ
menn

Jozsef
a csal
Istvan
Vojnt
Bécsbe
tézetb
Zornó
életéb
Általa
járól
tetett
gyele
ferfi k
annyir
s a m
Szász
A hoit
helyez

sportg
munkb
sikerül
s má
és szg
sportol
tetszét
ejtette
eser L
a vers
fejtete
emeles

ban, h
áfareo
estély
érdekl
a renl
estély

U
gyakor
korlára
S
a jövő
szerző

A
totta n
bröck
Bruck
Samu.
Jozset.
Oblat
Sándor
Goldfal

E
héten
ó-bee

V
pénztar
fánovt
közgy
irnok

E
ügyit
meg a
jesen a
a hajó
fokozat
és villa
honvé

Az ad
Mikose
2 frt,
Lengy
30 kr,
dr. Ros
Janos
kr, Ig
Witt I
összes
meg n
ujlag
eddigél
mielőtt

A
irja a k
elegend
a honve
épitven
az ezred
város uj

T
héten m
égett. A

buzgóságot a mely hi- ni. Minden öke gyara- seget abba tehet min- Azt talán tságai és agi sikert dított kezü sen csengő község. tünk invi- heibe. Bál erü bál! számolnia esett, mint nehezebb alommal! val azért, más és el- be lehet an ez a rna méltó ölygyko- edélye és zni, azért lenváltak jelen az kedélye- i öt óra - a mikor elöltött élyesebb, igen volt igen soha- alommal. réta volt an pazar, og s bi- tekszik a mot tevő, neestélyt a tanc- erü ballá alatt még s, akkor a nöegy- lezőségé- ket nyil- akkor is, névsorát is. Ott brokát selyem eux), dr. lisz), dr. dandorné duchesse dr. Dan- r Palné es. sura, Gyulane e selyem net, özv. Avanszky flla otto- m, özv. Avanszky ete des. ny him- Maximo- (fekete elyem), thalyné ró- níné ró- virág- er Sän- Spitzer Morné (süet brokát), arolyne (fekete elt ba- ömötör atiszt), attört avanszky (fehér ággal), atlasz), nichelsz es gazé Szakall ötettek tetses Aranka Vuits rvezett riarka ökhe- zte ki. pyro- ai ipa- arany- al tűn- meket, t meg-

Kinevezés. A földmíveléstgyi miniszter Szebold Károly kir. mérnököt, a ki hosszabb ideig volt a zombori kir. építészeti hivatalnál alkalmazva, ideiglenes minőségű gazdasági tanintézetű rendes tanárrá nevezte ki és szolgálattételre a kassai m. kir. gazdasági tanintézetbe osztotta be.

Hírek az érseki egyházmegyéből. Rakita László bajai káplán kinevezetett szivaci plébánosnak. Holczinger József főszekesegyházi karkáplán ideigl. administratorknak nevezetett ki Baracs-kára. Török Gyula szivaci ideigl. administrator Bajára küldetett káplánnak. Kápláni minőségben áthelyeztettek: Agatity Boldizsár Garáról Szántovára. Csóti János Jankováról Zentára. Gözön István Zentáról Jankovára. Garzsik Henrik a sz. Domonkos-rendből pápai engedéllyel az egyházmegye kötelekebe felvételén, kápláni minőségben Garára küldetett.

Pályázat. Pályázat van hirdetve a szabadkai kir. törvényszékénél aljegyzői állásra.

Uj vasúthálózat. A csongrád-bajai helyiérdekű vasut, melyet Gerster Béla budapesti építész-mérnök tervez az orosháza-csongrádi vasut folytatásaként Csongrádtól Majsa és Kis-Kun-Halás irányában Bajáig oly előrehaladott stadiumban van, hogy annak megvalósítása bizonyosra vehető. A műszaki előmunkálatok elkészültek, a szükséges hozzájárulási összegek biztosítva vannak és a finanszírozás iránt megindult tárgyalások kedvező eredménnyel kecsegtetnek.

Gyászír. Özvegy Vojnits Lukácsné sz. Szemző Jozefát és meggyeserte tisztelt, nagyteknélyű családját, a családtagok között vármegyénk főispánját, dr. Vojnits Istvánt súlyos csapás érte. Vojnits Imre, özvegy Vojnits Lukácsné fia, főispánunk testvére folyó hó 15-én Bécsben hosszas szenvedés után, egyik ottani gyógyintézetben elhunyt. Vojnits Imre nemcsak Szabadka és Zombor városok, hanem az egész vármegye társadalmi életének ismert, közkedvelt és tekintélyes alakja volt. Általános ismerték jó szívével és nemes gondolkodásmódjáról; mindenki, a ki csak ismerte, őszinte tisztelettel viseltetett iránta. Mindenki szerette, tisztelte s talán épen ezt irigylte meg tőle a rideg balál; elragadta az élők sorából férfi korának delén, élete 38. évében. A csapás, a mely annyira szíven találta az illusztris családot, meggyeserte s a megye határain túl is általános részvételt keltett. Százával érkeznek a részvétaviratok és részvételek. A holttestet Bécsből Szabadkára szállítják s ma, kedden helyezik örök nyugalomra a családi sírboltba.

Asport-egylet házi estélye. A zombori sportegylet pénteken délután tartotta meg a múlt számunkban jelzett házi versenyét. A verseny igen szépen sikerült s behozonyult, hogy a sportegylet újra fellendült s már is szép eredményeket ért el. A versenyt díszes és szép számú hölgyközönség nézte végig a nagyszámú sportot kedvelő férfiakon kívül. A sportmanok zajos tetszést arattak, sőt egyik, másik valóságos bámulatba ejtette a közönséget. Különösen Tatits Péter és Gerencsér László urakat tapsolta a közönség, a kik különben a verseny rendezése körül is a legnagyobb buzgalmat fejtették ki. Volt vivás, sulydobás, birkozás, ugrás, sulyemelés, stb.

Dominó-estély. Tévesen írtnak múlt számunkban, hogy a zombori izraelita nöegylet folyó hó 30-án álarcos bált rendez. Nem álarcos bál, hanem dominó-estély lesz. Az estély iránt a közönség a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik és méltán, mert mint értesültünk, a rendezőség ritka nagyszabású előkészületeket tesz az estély sikere és fénye érdekében.

Uj orvos Ó-Becsén. Dr. Waldner József gyakorló orvos Ó-Becsén megtelepedett s orvosi gyakorlatát megkezdette.

Színészet Szabadkán. A szabadkai színházat a jövő szóra Pesti Iliás Lajos kaptá meg. A szerződést az igazgató a napokban írta alá.

A zombori izr. hitközség f. hó 17-én tartotta meg tisztújító nagygyűlését. Megválasztottak elnöknek: Roheim Károly; képviselőknek: Bruck Adolf, Bruck Armin dr., Bárány Lipót, Engel Adolf, Freund Samu, Grünner Samu dr., Gombos Ignác dr., Holländer József, Koralek Armin, Keszler Dezső, Löwy Vilmos, Oblát Károly, Spitzer J. B., Stein Jakab, Schlieszer Sándor, Weidinger Zsig. Póttagóknak: Engel Mór, ifj. Goldfahn Sándor, Gombos Mór, Spitzer Jakab, Sohr Sándor.

Esküvő. Konczek Antal ó-becsei tanító a múlt héten vezette oltárhoz Weisz Gizella kisasszonyt, az ó-becsei polg. leányiskola tanítónőjét.

Választások. Szent-Tamásna a fogyasztási adó pénztárosává Kurjacszy Izidort, ellenőrvé pedig Stefanovits Györgyöt választotta meg a képviselőtestületi közgyűlés. Ugyanezen közgyűlés az üresedésben volt iruoki állásra Sztanimirovits Ignácot választotta meg.

Postások új uniformisa. A kereskedelemügyi miniszter az új év alkalmával új uniformissal lepte meg a posta- és távirda-tisztikart. Az új uniformis teljesen azonos a közhadsereg tisztai uniformisával, csak a bajtka posztó helyett skarlát piros bársony, a rangfokozatot pedig rozetták jelzik, mellettk a postakürt és villám, mint a posta és távirda jelvénye. Sapka a honvédtisztí sapka.

Adakozás a Szarvas Gábor-szoborra. Az adai Szarvas Gábor-szoborra újonnan adakoztak Mikosevics Kanut főszolgabíró ivén: Mikosevics Kanut 2 frt, Tripolszky Gyula 1 frt, Szimsits Antal 50 kr, Lengyel József 50 kr, Nagy Ferenc 30 kr, Deme József 30 kr, Matkovics Béla 1 frt, Matkovics József 1 frt, dr. Roxer Gyula 50 kr, dr. Schuller Gábor 50 kr, Rafay Janos 50 kr, Kovács Ferenc 30 kr, Varga György 20 kr, egy mulató társaság 1 frt 10 kr, Roth Ignác 30 kr, Witt Ignác adminisztrátor 30 kr, adórjáni hívek 20 kr, összesen 10 frt 50 kr. — Miatán a szobor költségeihez még mintegy 80—90 frt hiányzik, a szobor-bizottság újjól felkeri mindazokat, kik gyűjtőívet kaptak, de eddigelé még vissza nem küldték, sziveskedjenek azt mielőbb a szobor-bizottsághoz juttatni.

A szabadkai kaszárnya. Egyik fővárosi lap írja a következőket: A honvédelmi miniszter nincs megelégedve azzal a kaszárnyával, amiben Szabadkán laknak a honvédek. Mint onnan jelentik, leirt a városhoz, hogy építsen másik laktanyát az ezred részére, mert ha nem, az ezredet áthelyezi Zomborba, ahol szivesen építene a város új kaszárnyát a katonáknak.

Tüz Bács-Földváron. Bács-Földváron a múlt héten Novin Lázó háza a melléképületekkel együtt leégett. A tűz oka ismeretlen.

Tisztújító közgyűlés. A bajsai „Polgári kör“ folyó hó 10-én tartotta tisztújító közgyűlését. A tisztikar következőleg alakult meg: Elnök: dr. Kircz Mór, al-elnök: Cizmár Mihály, könyvtáros: Jésztrebényi Gyula, jegyző: Piliszi János, háznap: Barkóczy István, választmányi tagok: Szilvásy János, Wámoscher Mihály, Szakáll Mihály, Robicek Adolf, Klémán Mátyás, Benács Fábian, Stern József, Fabriczi István; disztagok: bajsai dr. Vojnits István főispán és Császár Péter.

Tüz Szabadkán. Szabadkán szombaton d. u. 2 órakor a VIII. körben a 258. számú ház leégett. A gyorsan megjelent tűzoltóság a vész tovább terjedését megállította.

Halottrablók. Zentáról írják: Az elmúlt nyáron augusztusban Politzer Lipót zentai szülteletű, csongrádi lakos a mint a kompon átakart fogataival a Tiszán keln, lovai megbokrosodtak és kocsiostól-lovasról a Tiszában lelta a halálát. Szentesi halászok, névleg Táczy Szabó Imre és Szikszai András fogták ki a szerencsétlen férfi hulláját. Gyászoló családja állítása szerint Politzernél nagyobb összeg pénz volt, a rendőrség azonban zsebeiben semmit sem talált, sőt órája és láncja is hiányzott. A rend- és csendőrség a halászkokat vallatára fogta, de eredménytelenül. A rendőrség azonban szemmel tartotta a halászkokat és a múlt héten az egyik balásznál mulatás közben százásokat láttak. Vallatára fogták tehát újjól és a hosszú vallatás eredménye az volt, hogy elismerték, miszerint a halottat kifosztották. A rendőrség a halottrablókat átadta a bíróságnak.

Veszett eb. Tisynis Nathalia múlt vasárnap Moholyról Adára ment s mikor már beérkezett Adára, egy kis barna szőrű kutya megmarta a lábát. A kutyát mai napig sem találták meg, de azért csupa elővigyázatból a kedd délutáni vonattal fölülküldték beoltás végett a Pasteur-féle intézetbe.

Négy hét után. Ezelőtt négy héttel történt, hogy Bács-Földváron Szántó András öreg ember öngyilkossági szándékból a Ferenc csatornába ugrott. Holttestét sokáig keresték, de nem találták rá. Most négy hétre rá a felozlásnak indult hullát a víz fölvetette. A halászok kifogták.

Küzdelem a veszett kutyával. B. Petrov-szellőről írja levelezőnk a következő borzalmas esetet: Folyó hó 12-én délután Balogh Jánosné néhány percre átmant a szomszédba, magára hagyva 6 éves Mihály nevű kis fiát, ki a szobában játszott. Baloghné midőn eltávozott, véletlenül nyitva hagyta a konyhaajtót, de még az utcaajtót is. Alig hogy eltávozott, egy veszett kutya befutott az utcáról az udvarba és onnan a konyhába. A szobában volt kis fiu zajt hallott a konyhában, kinyitotta a szobaajtót s rémülve látta, hogy a konyhában egy nagy fekete kutya futkos. A kis fiu ijedségében nyitva hagyta a szobaajtót s felugrott az ágyba, mely közvetlen a nagy banyakemence mellett állott. A kutya a mint észrevette a fiut, rögtön utána futott a szobába s egyenesen a fiúnak tartott, a fiuban volt annyi lélekjelenlét, hogy az ágy végéről felkapaszkodott a kemence tetejére s onnan kiabált segítségért, mialatt a kutya iszonyu vonyítás között folyton a kemencére akart ugrani a gyermek után. Mintegy negyedóráig tartott ez állapot, midőn a gyermek anyja megérkezett s ki halván a gyermeke sivalkodását, benyitott a szobába. A borzasztó eset szeme előt tárult, rögtön becsukta a szoba ajtaját, átfutott a szomszédba segítségért, honnan Varga András két felútt fiával együtt átfutott. A mint a szoba ajtaját felnyitották, a kutya egyenesen az öreg Vargának tartott. A hatalmas termetű ember azonban a kutyát torokon ragadta s addig szoritotta, a mig a két fia annyira össze nem verte a kutyát, hogy már alig vonaglott. Ekkor kivitték az udvarra s ott teljesen agyonverték. Varga András a kutyával történt dulakodása közben kezén megsérült, miért is felvitték Budapestre a Pasteur-féle intézetbe. A kis fiu pedig a kiállott izgalomtól még most is ágyban fekvő beteg.

„Disznótör csacsiból.“ Ez alatt a cím alatt az „Ó-Becsei Közöny“ írja a következő érdekes dolgokat: A szegényebb néposztálynál az idén rendkívül divattá lett szamarat vágni disznó helyett. Ennek oka abban keresendő, hogy az idén rendkívül sok embernek a hizókájja elpusztult, pénzük meg nem volt kész bizót venni. Így aztán kiszelték, hogy kevés pénzből csacsikat vesznek, kevés eseséggel felhizlalják és aztán leölik. Amint mondják, a csacsi husa rendkívül izletes, felfüstölve pedig tovább eltart, mint a disznóé. Háját, ha ugyan van rajta, kistitk zsirnak, az aprólékos husból meg kolbászt, hurkát, svarlit készítenek. Mikor a csacsiból megtrézt, a gada a szokásos disznótort is megtartja s ekkor az asztalra kerül finom csacsileves borsal, csacsipák tornával, szársa csacsicombból, hurka, kolbász, fehérpescsénye és pörccs pogácsa, ez mind a csacsi izletes porcikáiból készült. Ejjétkor kitűnő kocsonyát szolgálnak fel, mely a csacsi füleiből, lábcskáiból és fejcskéjéből kerül ki. Másnap a szomszédoknak is elküldik a szokásos kóstolót. Ez az egész csacsiság nem kerül többé, mint 10—12 frtba. Mert 5—6 frtért lehet venni egy fülest, a meghizlaltatása 3—4 frtba kerül, levágása és feltakarítása is kitellik egy pengéből. Ép úgy vágják le, mint a tehenet. A bőre tiszta haszon, melyért 3—4 koronát ad a bórkereskedő. Egy jó nagy csacsi 200—300 kilót nyom, ha kihizott. Sajnáljuk néplnket, hogy ennyire jutott s ha a pénzhiány sokáig így tart, megérhetjük, hogy visszatérünk őseink idejére, mikor lóhúsul ettek az öregek. Ebben a télben a becsei határban legkevesebb 20 csacsi öttek.

Művészet és irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ január 17-iki száma, mely 19 képpel illusztrálva jelent meg, Petőfinek öt eddig ismeretlen ifjúkori költeményét közli. A költeményeket Baróti Lajosnak, a Petőfőre vonatkozó reliquiák kutatójának magyarázata kíséri. E szám egy másik nagyobb közleményben a magyar posta, távirda és telefon tüzetes ismertetését kezdi meg az elnök-igazgató Szalai Péter arcképével és 9 képpel a budapesti főpostáról. A többi közleményei között vannak: Regénytár: „Az asztalos családja.“ Elbeszélés. Irta Jókai Mór (R. Hirsch Nelli rajzaival.) — „Az uszó sziget.“ Verne Gyula új regénye (az eredeti francia kiadás rajzaival.) — „Egy régi magyar főúr és udvara.“ — „A kód“ (képekkel, fényképekkel, Hány Gyula és Dörre Tivadar rajzai után.) — „Egy öreg tanár jubileuma“ (Lederer Ábrahám arcképével.) — „Párisi divatlevél“ (divatképekkel.) — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték.

Képtalány, Egyveleg, rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságok“-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest, IV., egyetem-u. 4. sz.) Ugyan it megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félve csak 1 frt 20 kr.

A legjobb tárcairók. Igen érdekes irodalmi eszmét valósít meg most a Magyar Hirlap. Ez a lap, melynek mindig eredeti ötletei vannak, most azt eszelte ki, hogy a legjobb magyar tárcairók ama tárcáit mutatja be az olvasóknak, melyeket maguk az illető kiváló írók tartanak a legjobbnak. Tizenkét ily tárca közlését kezdi meg e hónap 17-én vasárnap a Magyar Hirlap. Elsőnek jön a koszorus költő Jókai Mór, azután Mikszáth Kálmán, Herczegh Ferenc, Bródi Sándor, Dócy Lajos, Bárony István, Rákosi Viktor, Benedek Elek, Murai Károly stb. Irodalmi és ujságírói körökben nagy az érdeklődés és a közönség nem kevésbé osztja a kíváncsiságot, melyek hát a legjobb tárcák. Ez irodalmi munkákat a Magyar Hirlap (Honvéd-utca 4.) minden új előfizetője összegyűjtve és teljesen díjmentesen fogja megkapni.

Színház.

A helyettes.

Csütörtök, január 14.

Burnach és Duval vígjátéka, a mely csak nem régen került a fővárosban színre s általános tetszést aratott. Itt is tetszett a szellemes darab, a mit a közönségnek felhangzó tapsai és sokszor szinte hangos kacaja fényesen beigazolt.

A darabnak pikáns ize van, de azért nem mondatjuk, hogy a mi társulatunk által produkált díszkrét előadásban az erkölcsi érzéket sértené. A darab pointja az, hogy Valentine el akar válni férjétől, Duclouseau községtanácsostól; Valentine ugyanis mást szeret, Antoine de la Mouillière vicomtot.

Módot keresnek arra, hogy mikép volna lehetséges a válás. Miatán a férj a válásra okot még nem adott s uincis is remény, hogy adni fog, legalkalmasabbnak találják azt, ha a férj Valentine-t találkán éri más valakivel. Amde ha Antoine-vel éri együtt, akkor hiabavaló az egész, mert az ide vágó paragrafus szerint a házasságtörő nem köthet soha büntetésével érvényes házasságot. A szerelmesek így hát nem érnék el céljukat, mert ha a férj kérelmére el is választanák a házasságot, Valentine sohasem lehetne Antoine-é. Clotilde de Merville özvegynek, a ki barátónje Valentine-nek, az az ötlete támad, hogy keressenek egy „helyettes“-t. Keressenek valakit, a ki Antoine-t a találkán helyettesítse. Akad is egy helyettes Chantelar marquis személyében, a ki jobarártja Antoine-nek.

Erre a szellemes ötletre van felépítve az egész darab; az építőmesterek ügyesen dolgoztak, mert egyik kacagató jelenetet követi a másik még kacagatóbb jelenet. A dologból azonban nem lesz semmi. A találka megtörténik ugyan, de a véletlen folytán a helyettesen kívül a férj ott találja Antoine-t is. Ez a körülmény furcsának tűnik neki fel. Kutat, hallgatódzik, leskelődik, mig végre megtud mindent s arról is meggyőződik, hogy neje, bár válni akart, az erkölcs és tisztesség ellen nem vétett. Az asszony szintén kiábrándul időközben Antoine-ból, mert nem találja elég szerelmesnek s így a darab végén minden újra rendez van.

Az előadás jó volt. A szereplők elég biztosak voltak szerepeikben, a mi az előadás menetére igen kedvező hatással volt.

Holéczy Ilona (Clotilde) pompásan játszta meg szerepét. Zajos tapsokat aratott Palágyival, Keményvel és Kápolnaival együtt. A többi szereplők is elismerést érdemelnek.

M.

A szultán.

Péntek, január 15.

Kivételesen a szombati nöegyleti bál miatt volt ma előadás. A szultán került színre a multkor szereposztással s az első előadáshoz hasonló sikerrel. Kár, hogy a Roxalane-t nem Kömleyné adta. Szerettük volna őt is látni ebben a szerepben.

I.

A vigécek.

Szombat, január 16.

Immár negyedszer került színre „A vigécek“ c. bohózat. Nem rendes előadás volt, hanem zóna előadás leszállított helyárrakkal.

X.

A szegény Jonathán.

Vasárnap, január 17.

Kömley Gyulának, a társulat kiváló komikusának volt ma jutalomjátéka. A szegény Jonathán, a közönség által már oly sokszor látott operette került színre. Az előadás kissé gyenge volt; még egy-két próba elkelt volna.

Kömley adta a címszerepet s talán mondanunk sem kell, hogy a közönség meg-meg üjlő tünnetű tapsviharral fogadta s jutalmazta meg több ízben az előadás folyama alatt.

Nagy sikert aratott Kömleyné Tarnay Leona, a ki a Molly szerepében igazán pompásan alakított s igazi művészzel, bájjal és igen kedvesen énekelt. A közönségnek Kömleyné határozottan megtetszett, ugy az énekét, mint a játékát tekintve.

Nógrády (Vandergold) a multakhoz híven szépen és precisen énekelt. Hevesi Janka kedvetlenül látszott, de azért nem tagadta meg magát, különösen a mi az énekszámait illeti. Mint mindig, ugy ma is zajos tapsokat aratott.

Ferenczi és Szelenyi szintén külön dicséretet érdemelnek.

Közönség szép számban volt jelen.

M.

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

